

A színek magyar nevei.*

Abban a tarka, hímes természetben, melyet a virágok ékesítenek, a színek mintegy a teremtő ecsetvonásai, melyek az élénk táruló nagyszerű festménynek a legigazibb szépségét adják meg. A virágok szűzies kelyhéből nem csupán édes illat árad, hanem még inkább leköti figyelmünket az a nagy változatoság, az a színekben való duskálkodás, melyben a virágok pártái pompáznak.**

A természet virágdíszében nemcsak a laikus gyönyörködik, nemcsak a szelid nő szeme csillog, mikor koszorúba köti a mező, a liget, az erdő, a rét, a patak, vagy akár a kert tarka ruhás szülötteit; a botanikus tudós szeme is kedvét leli a virágok változatos színeiben. Hiszen a természet gazdaságában a színek a növények igazi bélyegei. A növények zöldje, a *chlorofill*, úgy szólván, a vér, a tüdő, mely növényi életre váltja föl a Nap sugarát. A szirmok pompás színeiben pedig arról gondoskodott a természet, hogy a tenyészet föl ne akadjon, az állatvilág szárnyas legénykéi is ráismerjenek az ő látogatásukra váró virágok ölére, melyek e látogatás segítségével nélkül bajosan teljesíthetnék az ivadék-nemzés kötelességeit.

Ám a botanikus éles szeme nem csupán gyönyörködik a párta és a pár-

* A növénytani szakosztályban 1898. április 13-ikán tartott előadás.

** *Kehely* a virág öble; *calyx*: csésze.

tát majmoló egyéb színes részek tarkaságában, hanem a virágok s a növények többi testrészei, meg az egész növény színezetében nyilvánuló különbségek szerint fontos és kevésbé fontos bélyegeket is lát a növényeken, melyek az egyes fajok szerint más-más mezben tűnnek szemébe.

A botanikai szótár szerkesztő bizottsága engem bizott meg, hogy a színek magyar neveinek egységes használatára nézve javaslatot tegyek. E megtisztelő megbízást teljesítettem, javaslatomat a szótár-szerkesztő bizottság elé terjesztettem. Szükségesnek tartom azonban, hogy sáfárkodásomról a Társulat tagjainak színe előtt is beszámoljak.

Megbízásomhoz híven, alapul a botanikusok között közkézen forgó *Saccardo-féle* munkát vettem (*Chromotaxia seu nomenclator colorum polyglottus*). Tulajdonképen az lett a föladatom, hogy az abban összefoglalt latin, görög, olasz, franczia, angol, német nevekhez odaillő magyar neveket találjak, melyek egyrészt Saccardo-t pótolják ki hetedik nyelvül a miénkkel, másrészt a botanikai szótárba fölvéve egységessé tennék az elnevezések használatát. E mellett még az a vérmes reménykedés is biztatott, hogy hátha a zoológusok és chemikusok is figyelmökre méltatnák a mi megállapításainkat.

E munkálatom anyagát az a 246-féle színes motring teszi — nagyobbára zefir,

közben-közben egy-egy selyem motring — melyet a budapesti divatkereskedésekből a feleségem asszonyi jó színérzéke közbenjárásával szereztem össze, kibővítvén e jókora számra azt a Holmgren utasítása szerint minden szemorvosnak szükséges pamut-gyűjteményt, mellyel különösen a vasutasok színérzékét szoktuk vizsgálni.

Először is a divat mezejére kellett elkalandoznom, asszonyi kalauzra támaszkodnom, kereskedők színskáláit bevásárolnom, hogy kellően eligazodhassam a színek rengetegében. Azután vettem elő a Saccardo neveit s a latin nevekhez fűzött magyarázó példáit, hogy a két nagy táblára feltűzdel színes motringok között a Saccardo-féle 50 latin néven megnevezett főbb színek a helyét kijelöljem.

Az egyik táblán sorakoztattam egyrészt a fehér, fekete, szürke és színes szürke vagyis kékes, zöldes, pirosas, sárgás szürke színeket; másrészt a barna színek egyéb színek hozzávegyüléséből eredő változatos színezeteit.

A többi színes motringból, számra nézve 185-ből, fokozatos átmenetekben teljes színekört szerkesztettem. Ha pl. a a vörös színből indulunk ki, sárgaszín hozzávegyülése alkotja a narancsszín változatait, majd a vörös vegyülék fogy, tisztul a sárga, de csakhamar zöld keveredik hozzá, a sárgából kibontakozik a zöld, majd megkékül, a kék ibolyaszínné vörösödik, végre a pirosan át vissza-kerültünk a vörös színekhez. (L. a 638. lapon.)

A magyar nevek megválasztásában egyéb szótárakon kívül igen jó hasznát vettem a Finály és Régeni latin-magyar szótárának, mely a klasszikus latin nyelv használata szerint értelmezi a színeket jelentő szavak értelmét. Persze, a régi római nyelv szókinccse épen színek dolgában nagyon szegényes, sok-

szor szorul görög toldozgatásra, ámbar a görög nyelv meg épen megbizhatatlan a színeket jelölő szavainak igaz értelmére nézve. Hiszen köztudomású, hogy a görögben olyan hiányos a zöld, kék és ibolyaszín megjelölése, hogy filológusok és szemészek arra akartak következtetni, hogy Homérosz idejében az emberiség még nem is ismerte a teljes színeképet, történelmi időben fejlődött volna ki szerintök a zöld, még inkább pedig a kék színek érzéklése; sőt azzal a jóslattal kecsegtették az emberiséget, hogy későbbi nemzedékei az ú. n. ibolyántúli sugarakat is színesnek fogják látni.

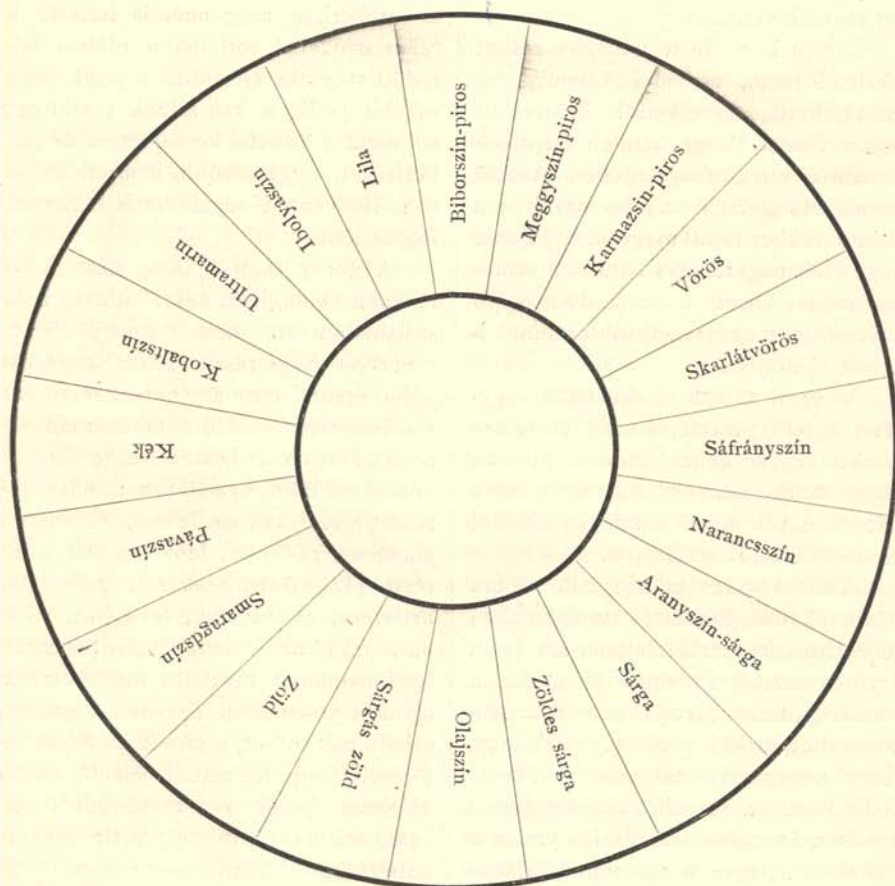
A görög segítség még nem sokat használt volna, ha a kései latinság adta szabadság föl nem bátorítja Saccardo-t, hogy részint színes tárgyakat jelölő eredeti latin szavakból, részint az újabb nyelvek szavaiból alkossa elnevezéseit, avagy már készen vegye őket a középkori latin nyelvből, a minők egyrészt pl. *murinus*, *avellaneus*, *fuligineus*, *plumbeus*, *violaceus*, *latericius* stb., másrészt pl. *griseus*, *brunneus*, *isabellinus*, *umbrinus*, *aurantiacus*, *tabacinus*, *citrinus*, *lilacinus*, *cremeus* stb. Saccardo illetéknépen a hivatalos megnevezésül ajánlott 50-en felül egyjelentésű nevet, szinonimát, 96-ot, a színek bizonyos eltéréseit vagy fokozatait jelentő rokon kifejezést pedig 147-et szedett össze. Igaz, sok az olyan szó, mely csekély hangzásbeli különbségre nézve üt el egymástól pl. *cineraceus* és *cinericius*, *tephrus* és *tephreus*, avagy egyszerűen görög egyértékese a latin szónak pl. *tephreus* és *cinereus*, *porphyreus* és *purpureus*, úgy hogy korántsem kellett mind a 293 latin-görög színjelentő szónak magyarját előkeresni. De maradt azért elég, a mit magyarul kell megnevezni. Azonkívül legalább tájékoztatóul olyan részint magyar, részint nemzetközi szín-

neveket is följegyeztem, a minők Saccardo-ban nincsenek, de vagy a magyar nyelvben vagy a divatban közkeletűek. Ezeknek a latin nevét is magamnak kellett megalkotnom pl. *fragaricolor*, *cerasinus*, *oleandrinus*, *veteraureus* stb.

A színek magyar neveit a népies és

az irodalmi magyar nyelvből szedtem össze; alkalmazásukban pedig a színlátás szemorvosi vizsgálatában gyakorolt saját színérzékem vezérelt. E közben szigorúan ragaszkodtam a helyes magyarság követelményeihez.

Erre nézve némi általános elveket

szeretnék tisztázni. Először is tiltakozó szavamat hangoztatom bizonyos, a színnek megnevezésében mindinkább lábra kapó német hatás ellen. Ugyanis szörnyen bántja a magyar érzékű fület az *égkék*, *fűzöld*, *rozsdavörös*, *vérpírós*, *hollófekete* példák szerint való szóösszetétel; mert ámbátor németből fordított mesék

révén már-már a nép nyelvébe is betolakodott a *hőfehér*, *koromfekete*, a költői nyelv meg szinte el sem lehet a *galambbősz*, *hajnalpiros*, *nefelejcskék* nélkül, a romlatlan magyarság csupán *égszín kék-et*, *fűszín zöld-et*, *rozsdaszín vörös-et*, *vérszín piros-at*, *hollószín feketé-t*, *hőszín fehér-et*, *koromszín feketé-t*, *hajnal-*

szín piros-at ismer és ejt, avagy körülírással mondja: fehér mint a hó, ősz mint a galamb, fürtjei feketék akár a holló stb. A *hófehér, kökénykék, téglavörös, koromfekete* családjá bizony németesség, mondjuk *germánosság* marad a magyar nyelvben, csakúgy, mint *jéghideg* lidérczként ül a *hideg mint a jég* eredeti magyarságán. Csupán olyan színjelző szókat kell e megbélyegzés alól kivonnom, melyeket a köztudat nem ismer tárgy-nevekkül, hanem önállóan is alkalmaz színek megnevezésére pl. *karminpiros* vagy *karmin*, *karmazzin-piros* vagy *karmazzin*, *skarlatvörös* vagy *skarlat*.

Különben a színjelző melléknevekre nézve megjegyzem, hogy ezekben régi magyar szokás szerint a *színű* tag *szín*-re kopott, tehát *rózsaszín* (nem rózsaszínű), vagyis szinte képző szerepét vette át a *szín* szótag.

Másik megjegyzésem, s javaslataim egyik sarkalatos pontja, hogy a mint a szemészeti irodalomban is fölvettem, a színek megnevezésében értékesíteniünk kell a magyar nyelvnek azt a becses kincsét, hogy a vörös színre nézve két eredeti szavunk van, a *vörös* és *piros*. Eddigelé e kettőt össze-vissza használják; így azonban a chromotaxiára nézve nyelvünknek ez a sajátsága értéktelen, sőt alkalmatlan. Pedig a helyes színérzék a vörös színnek két határozottan különváló csoportját érzékli, úgy hogy a mely nyelvnek e két csoportra nincs külön neve, egy vagy más módon iparkodik szegénységét takargatni; pl. a német a *roth*-tal szembeállítja a *purpur*-t és *rosa*-t, a francia a *rouge* és a *rouge pourpré* meg a *rose*, az angol a *red* és *purple-coloured* meg a *rosy* nevekkel segít magán, holott a *bíbor* és a *rózsaszín* csoportját közös néven nem bírja egyik sem megnevezni az elütő színezetű *vörös* csoporttal szemben. Pedig, hogy e két színcsoport mennyire szem-

ben áll egymással, mindenki tudja, a ki jó színérzékű nők megbontránkozását hallja, mikor valamely öltözeten együtt látják e két csoport egymást kiátkozó színeit. Sőt a természet, mely hibáiban is nagy és következetes, a midőn az ember színérzékének fogyatkozásaira nézve alkot példákat, s élénk állítja a színtévesztő embereket, ezek színlátásában mutat rá a két színcsoport különböző természetére. A színtévesztő ember minden olyan vörös színt, melyben a vörös sárgával vegyült, csupán a sárgaszín egyes árnyékatai gyanánt érzékeli; ellenben a mely vöröshöz kék keveredett (piros), az neki mind kék. Amabban sem érzékli a vöröset, emebben sem, hanem csak a keverékét, a sárgát vagy a kéket.

Megvan a magyarban a *vörös* és *piros* szavunk. Ne nézzük ezt nyelvünk burjánzásának, hanem értékesítsük, mint kincset. Hogy melyiket melyik színcsoportba alkalmazzuk, megegyezés dolga. De nem hagyhatom figyelmen kívül, hogy habár a *vörös*, *veres* szavunk mindenenk szerint a *vér* származéka, a nyelvszokás épen a vér élénkebb tódlásából eredő kékes vörösséget mondja *orczapirulás*-nak, meg a *Rosa centifolia* ugyancsak kékesbe hajló színéről vallja, hogy *piros rózsá*. Ezzel szemben a mi tiszta vörös vagy sárgás vörös, az az igazi vörös szín, a mint hogy senki sem szól »*téglaszín piros*«-ról vagy nem ismer »*piros rezet*«.

Én tehát a *bíbor-rózsaszín* csoportra foglalom le a *piros* nevet, a másik csoportra a *vörös*-et.

Ezzel a javaslatommal nem akarok a köznyelv szokásán erőszakot tenni, de már a természettudományi mester nyelvben következetességet kívánok.

Harmadik megjegyzésem, hogy a pontos megnevezések kifogástalansága érdekében azt is fontosnak tartom, hogy

a botanikusok is fogadják el a jó színérzékű embereknek, kivált pedig az élénk színérzékű nőknek azt a szigorú különbségtételt, hogy a mi *ibolyaszín* meg *lila*, azt *kék*-nek nevezni nem szabad, mert a kék szín meg az ibolyaszín két össze nem téveszthető színcsoport neve.

Igaz, a teljes színsorozatban átmeneti színek is vannak, s még a legfinomabb színérzékű ember is zavarban lehet valamely átmeneti szín helyes megnevezésére nézve; ingadozhatik tehát a piros és vörös, a kék és az ibolyaszín között, de hiszen ilyen ingadozás még a kék és zöld, a zöld és sárga határán is megeshetik, úgyszintén a sárga és vörös határán is, bár itt önálló megnevezést követel a *narancsszín* csoportja. Az azonban a színérzéknek durva tévedése, mikor szakszerű műben szakember mondja kéknek az ibolyát; legyen a mi szótárunk megalkotása után az is ilyen durva tévedés, ha a botanikában szólnak »vörös« rózsaról, »piros« *Adonis aestivalis*-ről.

* * *

A különböző színcsoportok egyes színre nézve a következő neveket ajánlom:

I. Piros és vörös színek.

a) Pirosak.

1. *Rózsaszín*, világospiros: *roseus*, *rhodochrous*, *porphyroleucus*. Fokozatai: *halavány rózsaszín*: *roseolus*, *rhodellus*; *piruló*: *pudorinus*. (Sacc. 17.)

2. *Bíbor*: *purpureus*, *purpurinus*, *porphyreus*. Fokozatai: *pirosas*: *purpurellus*; *pirosló*: *purpurascens*. Ide tartozik a *jácziinszín*: *hyginus* is. (Sacc. 13.)

3. *Sötétbíbor*, sötétpiros: *atropurpureus*, *nigropurpureus*. Ide tartozik a *mazzolaszín*: *xerampelinus* is. (Sacc. 12.)

4. *Szilvaszín*, szederjes: *lividus*, *livens*. (Sacc. 49.)

5. *Bordó*, vörösborszín: *vinosus*, *vinaceus*, *vinicolor*. (Sacc. 50.)

Átmenet a vörösbe.

6. *Barackvirágszín*: *persicinus*, *persicolor*. (Sacc. 16.)

7. *Oleánderszín*: *oleandrinus*. Ide tartozik a divat *viktóriaszíne* is.

8. *Meggyeszín*: *cerasinus*. (Sacc. 13.)

9. *Karmazsin*: *chermesinus*. (Saccardo 13.)

10. *Vérszín*: *sanguineus*, *cruentus*, *cruentatus*, *haematinus*, *haematochrous*, *haematites*. Ide tartozik a *karmín*: *coccineus*, *coccinellus*. (Sacc. 13.)

b) Vörösek.

11. *Lazacszín*, sárgás rózsaszín, halavány vörös; *salmoneus*, *salmonicolor*. (Sacc. 16.)

12. *Testszín*: *incarnatus*. Ide tartozik a *hússzín*: *carneus*. (Sacc. 16.)

13. *Eperszín*: *fragaricolor* (*fraise*).

14. *Téglaszín*: *testaceus*. Ide tartozik a *rézszín vörös*: *cupreus* is. (Sacc. 18.)

15. *Terrakotta*, sötét téglaszín: *latericius*. Ide tartozik a *vörösayagszín*: *bolaris*, meg a divat *Bismarck-színe*. (Sacc. 19.)

16. *Vörös*: *ruber*. Fokozatai: *ragyogó vörös*: *rubicundus*; *vöröslő*: *rubens*, *rubescens*, *erubescens*; *vöröses*: *rubellus*, *rubeolus*. Ide tartozik a *czinóberszín*: *cinnabarinus*, meg a divat *cerise* vagy cseresnye-színe. (Sacc. 14.)

17. *Haragos vörös*: *rubidus*. Ide tartozik a paprikaszín, pipacs szín. (Saccardo 14.)

18. *Skarlátszín*, miniomszín: *miniatulus*. Ide tartoznak a *gránátalma-virágszín*: *puniceus*, *phoeniceus*. (Sacc. 15.)

19. *Korálszín*, kláriszín: *corallinus*. (Sacc. 16.)

20. *Gránátszín*, sötét vörös: *granatinus*.

II. Sárgák és narancsszínek.

a) Vöröses sárgák.

21. *Tűzszín*, lángszín: *igneus*, *flammeus*. (Sacc. 21.)

22. *Sáfrányszín*: *croceus*, *crocatus*. (Sacc. 21.)

23. *Kajszibaraccszín*: *armeniacus*. (Sacc. 21.)

24. *Barnás sárga*, okkerszín: *ochraceus*. Ide tartozik a *viasz-szín sárga*: *cerinus*, *cereus* is. (Sacc. 29.)

25. *Vajszín*, fehéres sárga, világos okkerszín: *ochroleucus*. (Sacc. 28.)

26. *Halvány sárga*, világos vajszín, tejfőlszín: *cremeus*, *cremicolor*. (Saccardo 27.)

27. *Narancsszín*: *aurantiacus*, *aurantius*. (Sacc. 21.)

28. *Vörhenyős sárga*, kukoriczaszín: *rutilans*, *rutilus*. (Sacc. 21.)

29. *Sötét sárga*, aranyzín sárga: *flavidus*, *rhabarbarinus*. Ide tartozik az *arany*, aranyos: *aureus*, *auratus*, *chrysites*, *chrysellus*. (Sacc. 22.)

30. *Ragyogó sárga*, tojásszín sárga: *luteus*, *xanthus*, *vitellinus*. Fokozatai: *sárgás*: *luteolus*, *xanthellus*; *sárgálló*: *lutescens*. Ide tartozik a sárga nárciziszín: *jonquilleus*. (Sacc. 22.)

b) Sárgák.

31. *Sárga*: *flavus*. Fokozatai: *sárgálló*: *flavicans*; *szőke*: *flavescens*. — A rómaiak a szőke hajú embert *flavus*-nak mondták. — (Sacc. 23.)

32. *Czitromszín sárga*: *citrinus*, *citreus*, *limonius*. Fokozata: *sárgás*: *citri-nellus*, *citrellus*. (Sacc. 24.)

33. *Kénszín sárga*, világos sárga: *sulphureus*, *sulphurinus*. Fokozata: *sárgálló*: *sulphurescens*, *sulphurellus*. (Saccardo 25.)

34. *Szalmaszín sárga*: *stramineus*. Fokozata: *sárgás*: *straminellus*. (Saccardo 26.)

35. *Ó-arany*: *veteraureus* (*vieuil-or*).

36. *Boroslyánköszín*: *succineus*. (Saccardo 30.)

37. *Ámbraszín*: *ambrinus*. (Sacc. 30.)

38. *Mézzsín sárga*: *melleus*, *mellinus*. (Sacc. 30.)

39. *Bronzszín sárga*: *bronzinus*.

40. *Zöldes sárga*: *viridi-flavus*. (Saccardo 33.)

III. Zöld színek.

a) Sárgás zöldek.

41. *Zöld*: *viridis*. Fokozatai: *zöldellő*: *virens*, *virescens*; *zöldes*: *viridulus*, *virellus*. (Sacc. 35.)

42. *Smaragdészín*, hajmaszín: *prasinius*, *smaragdinus* (*schweinfurti* zöld). (Sacc. 36.)

43. *Fűszín zöld*, zöldülő: *viridans*. (Sacc. 35.)

44. *Sárgás zöld*: *flavo virens*, *galbanus*, *chlorinus*. Ide tartozik a *salátaszín* is. (Sacc. 33.)

45. *Almaszín zöld*, világos zöld: *pomi-color*. Ide tartozik a *halvány zöld*: *chlorascens* is. (Sacc. 33.)

b) Barnás zöldek.

46. *Olajszín zöld*, olajbogyószín: *olivaceus*, *olivicolor*, *olivens*, *elaedes*, *pausiacus*. (Sacc. 39.)

47. *Mohaszín zöld*: *muscinus*. (Saccardo 39.)

48. *Bronzszín zöld*, bronzoliv: *bronzino-olivaceus*. (Sacc. 39.)

49. *Szőlőlevélszín*: *olivascens*. (Saccardo 39.)

50. *Elsárgult*, sápadtságos: *chloroticus*, *ictericus*, *icterinus*. (Sacc. 33.)

c) Kékes zöldek.

51. *Pávaszín zöld*: *pavoninus viridis*. (Saccardo hibásan veti az ibolyaszínek közé. Sacc. 49.)

52. *Tengerszín zöld*: *glaucus*. (Saccardo 38.)

53. *Vízszín*, jégszín, világos tengerszín: *glauцинus*, *glaucescens*, *aquosus*. (Sacc. 38.)

54. *Rézrozsdaszín*: *aerugineus*, *aeruginosus*, *aeneus*, *aereus*. (Sach. 37.)

55. *Sötét zöld*, mirtusszín, fenyőszín: *atro-virens*, *atro-viridis*, *nigro-virens*, *melanochlorus*. (Sacc. 34.)

IV. Kékek és ibolyaszínek.

a) Zöldes kékek.

56. *Pávaszín kék*: *pavoninus cyaneus*.

57. *Türkisszín kék*: *turchesius*. (Saccardo 42.)

58. *Tengerszínkék*: *azureo-glaucinus*.

59. *Villámos kék*: *electricus* (electricque, gensdarme kék.)

60. *Hamvas kék*, szederszín: *caesius*, *caesiellus*. (Sacc. 43.)

b) Kékek.

61. *Égszín kék*: *caeruleus*, *caelestis*. Fokozata a *kékes*, *kékellő*: *caerulescens*. (Sacc. 42.)

62. *Nefelejcszín*: *azuroleucus*, *caerulescens*.

63. *Búzavirágszín*: *cyaneus*. (Saccardo 41.)

64. *Ragyogó kék*, *ultramarinkék*: *azureus*, *lazulinus*. (Sacc. 41.)

65. *Kobaltszín kék*: *cobaltinus*. (Saccardo 42.)

66. *Kőkényszín kék*: *atro-cyaneus*, *cyano-melaenus*. Ide tartozik a *berlini kék*. (Sacc. 40.)

67. *Aczéliszín kék*: *chalybeus*. (Saccardo 44.)

68. *Levendulaszín*: *lavandulinus*.

69. *Indigoszín*: *inulinus*.

70. *Ó-kék*: *vetero-cyaneus*.

c) Ibolyaszínek.

71. *Sötét ibolyaszín*: *atro-violaceus*. (Sacc. 46.)

72. *Veronikaszín*: *veronicae-color*.

73. *Kékes lila*, halavány ibolyaszín: *violascens*. (Sacc. 47.)

74. *Violaszín*, levkojeszín: *jodinus*, *jonides*, *jodes*. (Sacc. 47.)*

75. *Ibolyaszín*: *violaceus*. (Sacc. 47.)

76. *Mályvaszín*: *malvaceus* (*mauve*).

77. *Lila*, orgonavirágszín: *lilacinus*, *lilaceus*, *syringaeus*. Ide tartozik az *ametisztiszín*: *amethystinus*, *amethysteus*. (Sacc. 48.)

78. *Ragyogó ibolyaszín*: *violacinus*. (Sacc. 47.)

79. *Májszín*: *hepaticus*. (Sacc. 10.)

80. *Heliotróp*, vaniliaszín: *heliotropinus*.

V. Fehér és fekete színek.

a) Fehérek.

81. *Fénylő fehér*, ezüstös: *candicans*. Ide tartoznak a *tiszta fehér*: *candidus*, *ermineus*, *virgineus*, *olorinus*; a *hószín fehér*: *niveus*; az *ezüst*: *argenteus*, *argyraceus*. (Sacc. 1.)

82. *Fehér*, *fejér*, *fénytelen fehér*: *albus*. Fokozatai: *fehérlő*: *albicans*; *fehéres*: *albinus*, *albineus*, *albidulus*, *albulus*; az *elfehéredett*: *albidus*; *fehéredő*: *albescens*; *fehérbe öltözött*: *albatatus*. Ide tartoznak az *őszülő*: *canescens*; *meszes*: *calceus*, *cretaceus*, *gypseus*, *cerussatus*; *tejszín fehér*: *lacteus*, *lacticolor*, *galactites*, *galochrous*; *halavány*: *pallidus*, *pallens*, *pallidulus*. (Saccardo 1.)

83. *Elefántcsontszín*, sárgás fehér: *eburneus*. (Sacc. 1.)

b) Feketék.

84. *Fénytelen fekete*: *ater*, *phaeus* (ellentéte *albus*). Ide tartoznak a *sötét színnű*: *obscurus*, *tristis*, *atricolor*, *atramentarius*; *gyászos*: *luctuosus*; *fekete-barna*: *furvus*; *feketés barna*: *fuscus*.

* A magyar nép nagyobb része a *Viola*-t nevezi *ibolyá*-nak, a *Matthiola*-t és *Cheiranthus*-t *viola*-nak.

Fokozatai: *feketés*, sötétes: *atratus*, *fuscatus*, *fuscillus*, *fuscidulus*; *sötétlő*: *fuscescens*. (Sacc. 4.)

85. *Fényes fekete*: *niger*, *melaenus* (ellentéte: *candicans*). Fokozata: *fekéttelő*: *nigrescens*, *nigricans*. Ide tartoznak a *szurokszín fekete*: *piceus*; *fényes fekete*, *szénszín*: *anthracinus*; *hollószín fekete*: *corvinus*, *coracinus*. (Sacc. 5.)

VI. Szürke és barna színek.

a) Szürkék.

86. *Szürke*, *hamuszín*: *griseus*, *cine-reus*, *tephreus*, *tephrus*. Fokozatai: *szürkés*: *griseolus*, *grisellus*; *szürkellő*: *cinerescens*, *cineraceus*, *cinericeus*. (Saccardo 2.)

87. *Sötét szürke*, *egérszín*: *murinus*, *myochrous*. (Sacc. 3.)

88. *Ólomszín szürke*: *plumbeus*, *molybdeus*, *molybdinus*. (Sacc. 44.)

89. *Palaszín szürke*: *ardesiacus*, *ardosiacus*, *oniscus*, *tylicolor*. Ide tartozik a *galambszínszürke*: *columbinus*, *palumbinus* is. (Sacc. 45.)

90. *Zöldes szürke*, *aloészín*, *penészszín*: *virido-griseus*. Ide tartozik a *divatos borsószín zöld* is.

b) Barnák.

91. *Füstszín*: *fumosus*, *fumidus*, *fumigatus*, *capnodes*, *capnoides*. (Sacc. 6.)

92. *Szögészín*, *sárgás barna*: *umbrinus*, *umbrinellus*. Ide tartozik a *földészín*: *terreus* is. (Sacc. 9.)

93. *Fakó*: *isabellinus*, *gilvus*. Ide tartoznak a *zsömlesztín*: *crustulinus*; *irhaszín*: *alutaceus*; *faszín*: *ligneus*, *lignicolor*. (Sacc. 8.)

94. *Mogyorószín*: *avellaneus*. Ide tartozik a *világos agyagszín*: *argillaceus*, *tofaceous*. Ide tartozik a *drap-szín barnaszürke* is. (Sacc. 7.)

95. *Pejszín*: *badius*. Ide tartozik a *datolyaszín*: *spadiceus* is. (Sacc. 20.)

96. *Gesztyenyeszín*, *vöröses barna*: *castaneus*. Fokozatai: *barna*: *brunneus*; *sötétbarna*: *ravus*; *barnás*: *brunneolus*, *ravidus*; *szennyés barna*: *pullus*, *pullatus*. Ide tartozik a *fahéjszín*: *cinnamomeus* is. (Sacc. 10.)

97. *Dohányaszín*, *tobákszín*: *tabacinus*, *nicotianeus*. (Sacc. 20.)

98. *Rozsdaszín vörös*: *ferrugineus*, *rubiginosus*. Fokozata: *rozsdás*: *ferruginascens*. (Sacc. 31.)

99. *Kávészín*, *szépiaszín*: *coffaeus*, *fuliginus*, *fuliginosus*, *sepiaceus*. Ide tartozik a *koromszín*: *adustus*, *ustalis* is. (Sacc. 11.)

100. *Rőt*: *fulvus*, *leoninus*, *leochromus*. Fokozata: *vörhenyes*: *fulvescens*, *fulvellus*, *fulvidus*. Ide tartoznak: a *peleszín*, *mókusszín*: *nitelinus*; *barnás vörös* (mint a róka): *rufus*; *barna-vörös*: *russus*; *vörhenyes barna*: *rufescens*, *rufidulus*; *szennyés vörös* (mint némely szarvasmarha): *helvus*, *helvolus*, *vaccinus*. Ide tartozik a *halavány rőtészín* vagy *teveszín*: *camelinus* is (*chamois*). (Sacc. 32.)

VII. Egyéb színezet.

A) *Színtelen*: *achrous*, *achromus*, *incolor*. (Sacc. A.)

B) *Átlátszó*, *áttetsző üvegszerű*: *diaphanus*, *hyalinus*, *vitreus*. (Sacc. A.)

C) *Szennyés*: *sordidus*. (Sacc. B.)

D) *Halavány*, *szennyés*: *luridus*. (Sacc. B.)

E) *Tarka*: *variegatus*, *versicolor*; *kétszínű*, *színváltoztató*: *dichrous*, *dichrois*, *dichromus*, *dichromatus*.

F) *Ragyogó*, *fényes*, *fénylő*: *nitidus*, *nitens*, *fulgens*.

DR. CSAPODI ISTVÁN.